

საქართველოს სატელეკომუნიკაციო ბაზრის კონკურენტუნარიანობის განსაზღვრა

მარიკა მერაბიშვილი
სტუ-ს დოქტორანტი

ანოტაცია

თანამედროვე ტელეკომუნიკაცია წარმოადგენს მთავარ მმართველ ფაქტორს სამეცნიერო-ტექნოლოგიური და ეკონომიკური პროგრესისა, საზოგადოების ინტელექტუალური და საქმიანი აქტივობების ზრდისა, ავტორიტეტის გამყარებისა და ქვეყნის პოზიციების გამაგრებისა მსოფლიო საზოგადოებაში. ციფრული ტექნოლოგიების დანერგვა, ქსელური კავშირის კონვერგენცია საშუალებას გვაძლევს საგრძნობლად გავაფართოვოთ საქმიანი, საგანმანათლებლო, სამეცნიერო და გასართობი ინფორმაცია, უზრუნველყოს ეკონომიკური გლობალიზაციის საქმიანობა და ეკონომიკის ცალკეული სახელმწიფოების გაერთიანება ერთიან სისტემაში საერთაშორისო მასშტაბით.

საკვანძო სიტყვები: ნარჩენი პრინციპი; კავშირინვესტი.

DETERMINING THE COMPETITIVENESS OF THE GEORGIAN TELECOMMUNICATIONS MARKET

Marika Merabishvili
PhD student at GTU

SUMMARY

Modern telecommunications is a major governing factor in scientific-technological and economic progress, the growth of society's intellectual and business activities, the strengthening of authority and the strengthening of the country's position in the world community. The introduction of digital technologies, network convergence allows us to significantly expand business, educational, scientific and entertainment information, ensure the activities of economic globalization and unite the individual states of the economy in a single system internationally.

Keywords: Residual principle; Union Invest.

* * *

თანამედროვე ტელეკომუნიკაცია წარმოადგენს მთავარ მმართველ ფაქტორს სამეცნიერო-ტექნოლოგიური და ეკონომიკური პროგრესისა, საზოგადოების ინტელექტუალური და საქმიანი აქტივობების ზრდისა, ავტორიტეტის გამყარებისა და ქვეყნის პოზიციების გამაგრებისა მსოფლიო საზოგადოებაში. ციფრული ტექნოლოგიების დანერგვა, ქსელური კავშირის კონვერგენცია საშუალებას

გვაძლევს საგრძნობლად გავაფართოვოთ საქმიანი, საგანმანათლებლო, სამეცნიერო და გასართობი ინფორმაცია, უზრუნველყოს ეკონომიკური გლობალიზაციის საქმიანობა და ეკონომიკის ცალკეული სახელმწიფოების გაერთიანება ერთიან სისტემაში საერთაშორისო მასშტაბით.

კონკურენცია (ნარ. ლათინ. Concurrentia-დაჯახება) არის მეტოქეობა საქონლის შემქმნელებსა და მომსახურებას შორის გასაღების ბაზარზე. ბაზრის გარკვეული სეგ-მენტის დაპყრობა. თითოეული ფირმა ასრულებს თავის სტრატეგიას და ტაქტიკას ამ მიზნის მისაღწევად.

საქონლის კონკურენტუნარიანობა - გადამწყვეტი ფაქტორია კომერციული წარმატებისთვის. ასევე საქონლის კონკურენტუნარიანობის მნიშვნელოვანი შემადგენელი ნაწილია დანახარჯების დონე.

ბაზრის კონკურენტუნარიანობის განსაზღვრა ხდება ჰერფინდალ-ჰირშმანის ინდექსით (HHI), რომელიც არის ბაზრის კონცენტრაციის საყოველთაოდ მიღებული საზომი. ასევე გამოიყენება HHI-ს პოტენციური გაერთიანების საკითხების შესაფასებლად.

$$HHI = s1^2 + s2^2 + s3^2 + \dots + sn^2$$

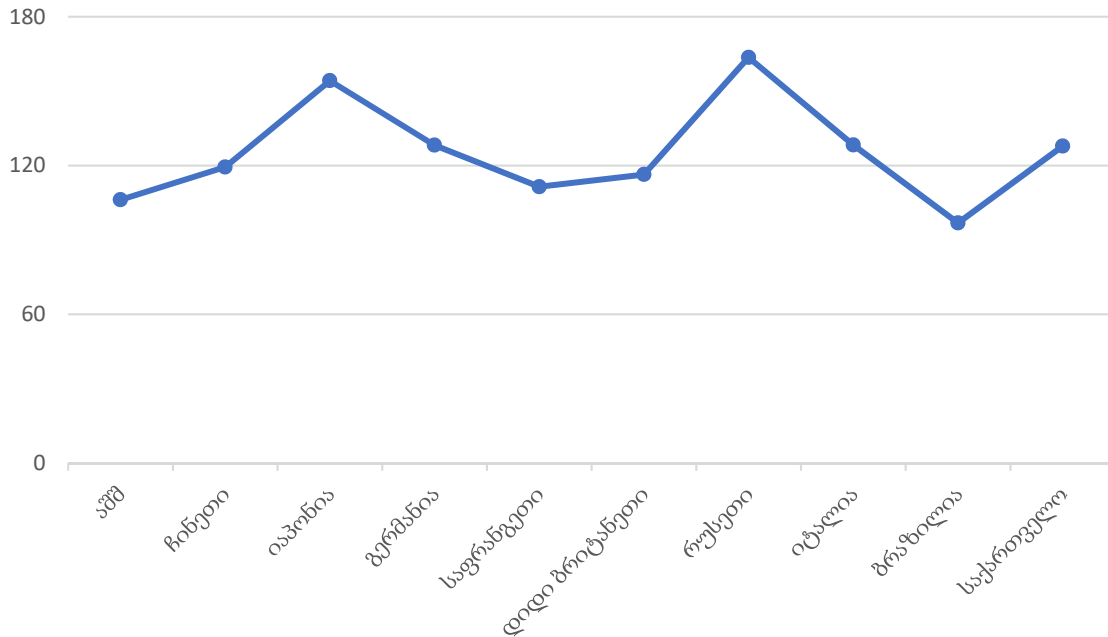
სადაც S არის ფირმის ბაზრის წილის პროცენტი n არის მთელი რიცხვი.

ციფრული კავშირგაბმულობის განვითარების დონე ხასიათდება ანალოგური და ციფრული კავშირის შეფარდებით. ტელეკომუნიკაციის სისტემების მიმართ აბონენტთა ზრდა განაპირობებს კავშირგაბმულობის განვითარებამ და ციფრული სისტემების დანერგვამ, ასევე ბაზარზე არსებული ხარჯების დაკლებამ. დღესდღეობით ციფრული სისტემის ბაზრის წილი არის სააბონენტო ბაზრის თითქმის 92%.

ციფრული კავშირის ბაზრის ზრდის პირობები:

- მოძრავი კავშირგაბმულობის განვითარებაში საზოგადოების მხრიდან მზარდი მოთხოვნა;
- მობილური ოპერატორის მიერ გარე ინვესტიციების მოზიდვა, რის ხარჯზეც მოხდება კაპიტალის დაგროვება და სარფიანი პირობების შეთავაზება ინვესტორებისთვის;
- მარეგულირებელი ორგანოს მხრიდან ტელეკომუნიკაციის ბაზრის ეფექტური რეგულირება. კონკურენციის განვითარება ახალი ოპერატორების არადისკრიმინაციულ პირობებში, აბონენტებთან ფინანსური ანგარიშის ხელსაყრელი პირობები;
- WEB ინფორმაციისა და რადიოკავშირის პერსონალიზაცია.

მრავალი ათწლეულის განმავლობაში კავშირგაბმულობის განვითარება საქართველოში ფინანს

სდებოდა ნარჩენი პრინციპით. კავშირგაბმულობის თანამედროვე ტექნოლოგიების და კავშირის აღჭურვილობის კაპიტალდაბანდება ინარმოებოდა ძირითადად ქვეყნის თავდაცვის პოტენციალის გამტკიცების მიზნით. ფინანსების „ნარჩენმა“ პრინციპმა მიიყვანა იქამდე, რომ დარგში ინვესტიციები იყო ორჯერ-სამჯერ ნაკლები ვიდრე საჭირო იყო. შედეგად ამისა, ძირითადი საწარმოო კავშირგაბმულობის ტრადიციული ოპერატორების ფონდების ცვეთა, რომელიც შედის „კავშირინვესტი“ სადღეისოდ შეადგენს 50%-ზე მეტს და საქართველო საგრძნობლად ჩამორჩება სატელე-ფონო სიმჭიდროვის დონით განვითარებულ ქვეყნებს.

სატელეფონო სიმჭიდროვე განისაზღვრება სატელეფონო აპარატების რიცხვით 100 მაცხოვრე-

ბელზე, მაგრამ არაპირდაპირ განსაზღვრავს მთელი კავშირგაბმულობის ქსელის მდგომარეობას, მათ შორის სააბონენტო კავშირგაბმულობის ხაზების რაოდენობას, ავტომატური კომუტაციური სადგურების მონტირებული ტევადობა და ხაზოვანი ნაგებობების გამტარობის უნარი.

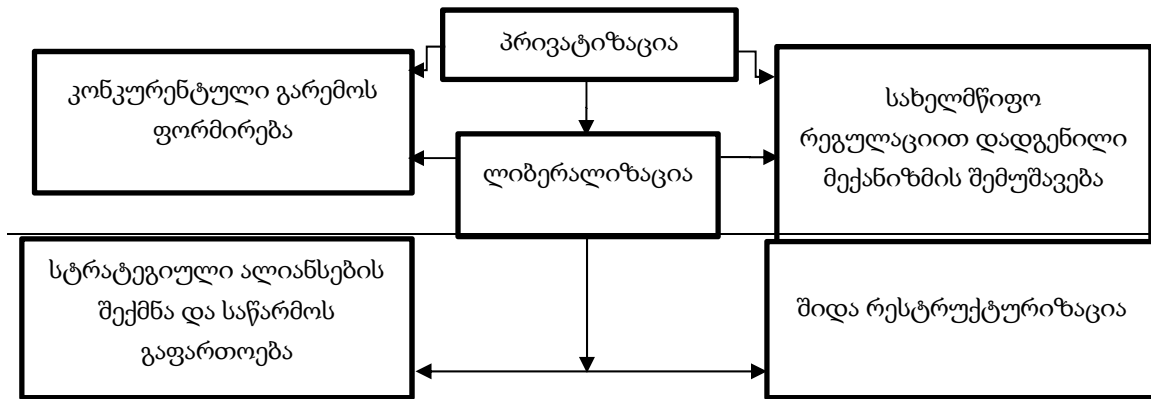
საქართველოს მნიშვნელოვანი ჩამორჩენილობა სატელეფონო სიმჭიდროვეში აიხსნება იმით, რომ სატელეფონო სიმჭიდროვესა და ეკონომიკის დონეს შორის, რომელიც გამოხატულია ერთ მომხმარებელზე მთლიანი შიდა პროდუქტით, არსებობს კორელაციური დამოკიდებულება რომელიც ცნობილია, როგორც ჯიპის დიაგრამა.

მაჩვენებელი რიგ ქვეყნებში 100 სულ მოსახლეზე 2020 წლის მონაცემებით კორელაციური და-

ცხ.1. სატელეფონო ტელეკომუნიკაციის სიმჭიდროვის შედარებითი

ქვეყანა	სატელეფონო სიმჭიდროვე, ფიქსირებული და მობილური ტელეფონების ჯამური რიცხვი 100 მაცხოვრებელზე
აშშ	106.19
ჩინეთი	119.39
იაპონია	154.22
გერმანია	128.19
საფრანგეთი	111.46
ინგლისი	116.38
რუსეთი	163.59
იტალია	128.31
ბრაზილია	96.84
საქართველო	127.85

2. საბაზრო ურთიერთობების ფორმირების ეტაპები ინფოკომუნიკაციებში.

მოკიდებულება სატელეფონო სიმჭიდროვესა და მთლიან შიდა პროდუქტს შორის, რომელიც გამოხატავს არა მარტო კავშირგაბმულობის ქსელის განვითარების დონეს, არამედ ქვეყნის ეკონომიკური დონის განვითარებას და მისი მაცხოვრებლების მდგომარეობას. რაც მეტია მთლიანი შიდა პროდუქტი მით მაღალია საშუალოდ ქვეყნის თითოეული მაცხოვრებლის კეთილდღეობა და ასევე, ციფრული კავშირის შემოსავლები. საქართველოს ეკონომიკური სისუსტე განაპირობებს ტელეკომუნიკაციის განვითარების დონეს.

ტელეკომუნიკაციის განვითარების ერთ-ერთ ძირითად მამოძრავებელ მოტივად გვევლინება არამარტო ტექნიკური პროგრესი და ინფორმაციულ

საზოგადოებაზე გადასვლა, არამედ საბაზრო ურთიერთობების ფორმირება. ჩატარებულმა ანალიზმა გვიჩვენა, რომ საქართველოს ინფოკომუნიკაციებში საბაზრო ურთიერთობების განვითარების ეტაპები მრავალგზის თანხვედრა ანალოგიურ პროცესებს, რომლებიც მიმდინარეობდა მსოფლიო ნამყვან ქვეყნებში.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. <https://www.comcom.ge/uploads/other/7/77-75.pdf>
2. https://www.itu.int/en/ITU-D/Regulatory-Market/Documents/USF_final-en.pdf